

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. VI. An Spes in Beatis esse possit quoad actum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

VI. *Cum possibilitate antecedente respiciri potest impossibilitas consequens.*
 Cum ergo facta hac suppositione, sit impossibile ut re ipsa hoc obtineat, est etiam impossibile ut in intentione & spe efficaci perseveret; ea enim perseverante obtineret, & vellet quod scit fore ut non velit, quod est implicatorium; ergo cum possibilitate obtinendi in sensu diviso, stat impossibilitas de futuritione re ipsa, & consequenter in actu sperandi, præsertim cum qui est aliquid obtenturus, ipsemet liberè quidem, certò tamen sit positurus contradictorium, & hoc ipse sciat.

VII. *Hac impossibilitas liberè ab eju voluntate dependet.*
 Ad hoc verò ut simpliciter aliquid dicatur possibile ab illo obtineri, sufficit quòd impossibilitas quæ illic reperitur, liberè ab ejus voluntate dependeat, quam simpliciter possit retractare, licet certò sciat se non retractaturum; scientia enim de futuritione objecti non tolleret libertatem circa illud, & ita possibilitas simpliciter non præsupponit, sed potius præcedit sensum compositum, nam supposito quod nolit non potest velle, actus autem sperandi in tali casu præsupponit revelationem, & hæc sensum compositum quod nolit tanquam objectum quod enunciat, & consequenter repugnat revelationi, non sic autem possibilitas simpliciter. Et per hæc cessant quæ à quibusdam Recentioribus contra hanc conclusionem objiciuntur.

VIII. *Possibilitas simpliciter non supponit, sed præcedit sensum compositum quod nolit intendere beatitudinem, & quod ipse hoc certò sciat.*
 Ad secundum concessio antecedente negatur consequentia; adhuc enim supposita revelatione violationis aliorum præceptorum non tollitur possibilitas implendi illa, quia neque tolluntur eorum objecta, neque auxilia sufficientia ad illa exequenda, quæ tantum requirit præceptum ut obliget: at verò per revelationem futuræ damnationis tollitur objectum formale Spei circa Beatitudinem, quod speciale est virtutis Spei, & præceptorum ejus.

IX. *Inter revelationem violationis aliorum præceptorum, & revelationem damnationis lata est disparitas.*
 Secundò fortassis dici posset, & magis conformiter ad præcedentia, si omnes circumstantie violationis illius præcepti, temporis præsertim, seu instantis in quo violandum est præceptum, revelentur, dici, inquam, fortassis posset, si is cui facta est illa revelatio, sit illius tunc memor, non posse cum sperare fore ut tentationem illam superet, cum certissimè sciat se illam tunc non superaturum: Sanctus Petrus verò dum peccaret, non recordabatur revelationis, unde post negationem de eo dicit Evangelista, & recordatus est Petrus, &c. ratio est, quo pacto enim ad illud faciendum conari efficaciter quis potest, cum certò ei constet, imò fide divinà credere debeat omnes suos conatus hac in parte fore irritos.

X. *Cui omnes violationis præcepti aliæ circumstantie revelantur, præceditur revelationis, videtur non posse sperare.*
 Dices: Habet simul aliam cognitionem, nempe de impletione præcepti, hæc ergo ipsum dirigere potest ad illud implendum. Distinguo consequens, dirigere eum ad hoc potest in sensu diviso revelationis, concedo consequentiam, ex vi enim hujus cognitionis nil in eo ponitur eum impediens aut retardans ab impletione præcepti, dirigere eum potest ad implendum præceptum in sensu composito memoriæ revelationis; nego consequentiam, ob rationem jam sæpius positam. Sicut si quis haberet cognitionem, ex se indifferens tamen ad aliquid faciendum aut vitandum, & simul prædeterminationem physicam, cognitio illa in sensu diviso prædeterminationis esset indifferens non tamen in sensu composito. Idem ergo esse videtur in præfenti, nulla enim prædeterminatio magis rei alicujus effectum impedire videtur, quam hæc revelatio impedit impletionem liberam præcepti. Nec refert quod prædeterminatio sit quid physicum, memoria autem

Revelationis hunc non recordabatur D. Petrus.

Quamvis habeat aliã cognitionem, in his tamen circumstantiis dirigere eum non potest ad actum Spei eliciendum.

revelationis quid intentionale; non enim est dubium quin aliquid intentionale efficacissimè ad aliud determinate possit, ut visio beatifica efficacissimè determinat ad amorem Dei beatificum.

SECTIO SEXTA.

An Spes in beatis esse possit quoad actum?

ANTE omnia distinguere in hac materiã oportet objecta, in ordine ad quæ dicuntur versari posse actus Spei: Primò circa beatitudinem ipsam essentialem animæ: Secundò circa ejusdem continuationem: Tertio circa gloriam corporum: Quarto circa beatitudinem & bona aliorum.

Prima conclusio: Non est in Beatis proprius actus Spei circa beatitudinem suam essentialem: hæc communis est D. Thomæ, omniumque ejus interpretum sententia, quam de Fide putat Bannez propter illud ad Romanos c. 8. v. 24. *Quæ enim videt quis quid sperat, & Spes quæ videtur non est spes:* circa quem locum Patros communiter docent intendere Apostolum Spem versari circa bonum nondum possessum à sperante.

Probatur primò ratione ejusdem Apostoli, de conceptu enim actus sperandi est, ut versetur circa Deum bonum nostrum possibile, & arduum, ac proinde ut objectum illius sit futurum, & nondum possessum; unde actus Spei præsupponit actum desiderii, imò est aliquo modo desiderium, ut supra dictum est, ergo eo ipso, quòd beatus jam possideat tale bonum, sicut non potest illud desiderare, ita neque sperare.

Secundò probatur ex Divo Thoma: de ratione siquidem beatitudinis est, saltem velut quoddam illius complementum, ut per ipsam quiescat appetitus, ac circa bonum speratum non quiescit, ergo in tali bono non consistit beatitudo, cum sit contra ejus naturam, ut non sit de bono certo, & inamissibiliter possessio, ergo si beatus haberet actum Spei circa beatitudinem, non esset planè beatus, cum nondum esset quietus ejus animus, sed cum aliquã adhuc sollicitudine. Quæ rationes probare videntur, etiam de potentiã absolutã quoad actum stare non posse actum Spei simul cum visione beatã, quandoquidem hæc petat bonum præfens ac fatians, sicque possessum, Spes verò bonum futurum, & movens ad sui desiderium.

Dices: Beati sciunt beatitudinem sibi de potentiã absolutã posse auferri, ergo sperare possunt, de bonitate divinã, & ex ipsorum meritis sibi esse restituendam. Respondeo negando consequentiam, in ipsa enim visione beatã vident delectum Dei, quo statuit se non usurum tali potentiã absolutã, atque adeo non possunt elicere actus Spei circa illius recuperationem.

Secunda conclusio: Non est etiam in beatis, nec esse potest actus proprius Spei circa continuationem suæ beatitudinis: ita Divus Thomas hic, art. 2. ad 2. & cum eo interpretes communiter, cujus rationem hanc ipse assignat, quia beati eo ipso quòd Deo fruuntur, efficiuntur quodammodo participes æternitatis, quæ excedit omne tempus, atque adeo continuatio beatitudinis non diversificatur per præfens, præteritum, & futurum, & consequenter neque de illã

I. *Varia in hac quaestione distinguenda sunt objecta.*

II. *Beati respiciunt Beatitudinis suæ essentialis non habent proprium actum Spei.*

III. *Ratio est quia Spei versari debet circa bonum arduum.*

IV. *De conceptu beatitudinis est, ut in animo quiescat.*

V. *In visione beatã videt Sancti Deum non usurum potentiã absolutã ad destruendam beatitudinem.*

VI. *Beati actum Spei non eliciunt circa continuationem suæ beatitudinis.*

TOM. II.

possunt beati habere Spem. Confirmatur ab ali- quibus, de ratione quippe beatitudinis, est per- petua duratio, ut docet Divus Thomas 1. 2. q. 5. art. 4. & hoc sciunt beati, ergo, inquit, con- tinuatio illius, seu perpetua duratio non potest esse objectum Spei.

VII. *Dicitur multi dari jam in beatis pro- prium actum Spei circa gloriam corporis futu- ram.*

Circa beatitudinem verò corporum, Utrum ante resurrectionem sit in illis Spes talis resurre- ctionis ad gloriam: Affirmant aliqui esse in iis veram & propriam Spem: ita Suarez Tomo 1. in 3. parte, quaest. 7. art. 4. qui idem sentit de Christo quoad gloriam sui corporis, & Vasquez ibidem, Disp. 43. cap. 2. quoad actum Spei, de quo hic est sermo. Ratio potissima est, quia gloria corporis ante resurrectionem est bonum beatorum futurum à Deo, ergo est verè objectum Spei, cum non appareat quid præterea desit, ergo circa hujusmodi objectum rectè versari poterit Spes.

VIII. *Nec certitudo futuritatis illius obstat in- quunt, pro- prium actum Spei.*

Si dicas, ideo non posse esse in beatis hujus- modi actum Spei circa dictum objectum, quia respectu beatorum deficit in illo ratio ardui, eo quòd certi sint de eà gloria futurà, cum suppo- sità beatitudine animæ, hæc necessariò sequatur, ut supra dicebamus, utpote ex naturà rei illi debità. Contra est, tum quia non obstat certitudo, ut de confirmatis in gratià diximus, unde neque Christo ex hoc capite certitudinis, etiam evidētis, negandus est actus Spei, sicut nec negatur animabus purgatorii, ut benè Vasquez ter- tià parte, quaest. 43. tum etiam quia posità bea- titudine animæ posset Deus negare eam corpori, & suspendere concursum particularem, quo liberè ad ejus resurrectionem concurrat, ergo non est ita necessariò connexa, ut nequeat separari. Quæ sententia quamvis videatur probabilis, dici tamen debet hos actus procedere à virtute Charitatis propriæ, ut postea latius declarabitur.

Ratione cer- titudinis nec confirmatis in gratià, nec anima- bus in Pur- gatorio ne- gatur Spei.

IX. *Actus quo beati cupiunt alius beati- tudinem, non est pro- prius actus Spei.*

Circa beatitudinem aliorum, supra probatum est Sectione primà, non posse esse propriè actum Spei, eo quòd objectum hujus virtutis esse nec- cessariò debeat bonum proprium: actus ergo, quibus aliis desideramus beatitudinem sunt actus Charitatis: & idem dicendum de actu, quo beati sibi cupiunt continuationem beatitudinis, si habeant hujusmodi actum, esse scilicet actum charitatis erga seiplos propter honorem Dei, ex quo motivo omnia in patrià amantur. Idem etiam de his omnibus dicendum existimo de Christo.

Operationes hujusmodi sunt actus Charitatis.

SECTIO SEPTIMA.

An in Beatis sit habitus Spei?

I. *In Beatis evacuatur plane habi- tus Spei.*

QUAMVIS nonnullos ex Theologis asseren- tes videam habitum Spei manere in patrià, ob auctoritatem tamen Sanctorum Patrum id, ut videbimus, passim negantium, dicendum non manere, sed evacuari omnino Spem in beatis etiam quoad habitum: ita Divus Thomas hic, art. 2. ad 3. ubi ait beatos in patrià non sperare gloriam viatorum per virtutem Spei, sed magis ex amore Charitatis: & ad quartum reddit rationem, cur non habeant virtutem Spei ad spe- randum gloriam corporis. Illum sequuntur Ban- nez, Aragon, & Lorca hic, d. 7. num. 2. & Caietanus 3. parte, quaest. 7. art. 4. ubi negat Christo habitum Spei (eadem verò, imo major est ratio de cæteris beatis) ad gloriam corporis

Hæc senten- tia est The- ma, & alio- rum.

sperandam, tenet Albertus Magnus, Divus Bo- naventura, quaest. 2. art. 2. & alii.

Probatur conclusio primò, & præcipuè testi- moniis Sanctorum Patrum, inprimis S. Augu- stini Tomo 3. lib. 1. de Doctrinâ Christianâ, cap. 29. ubi docet in patrià non manere Fidem & Spem: ex quo Beda in illa verba capitis 13. primæ ad Corinthios: *Nunc manent Fides, Spes, &c.* Quid, inquit, *Spes erit ibi* (in patrià scilicet) *non erit jam Spes, quando erit res, etenim ipsa spes peregrinationi necessaria est, cum venerimus in patriam, tenebimus etiam rem, & spes non erit.* Sanctus Chrysostomus Homiliâ 34. in eundem lo- cum: *Cessat, inquit, Fides & Spes, quando ad- venerint bona credita & sperata.* Divus Anselmus ibidem: *Fides cessabit, & Spes finem habebit, sola verò Charitas perseverabit.* Quibus testimoniis constat Patres hos idem ferre judicium de Fide ac de Spe, quod scilicet sicut illius habitus non manet, ita nec maneat habitus Spei. Unde hæc conclusio eisdem rationibus probari poterit, qui- bus hoc idem de Fide à nobis probatum est su- pra, Disp. 19. Sectione secundâ.

II. *Auctoritate Patrum ostenditur non dari ha- bitum Spei in Beatis.*

Item docent sancti Patres de habitu Spei in pa- triâ, quod de habitu Fidei.

Deinde probatur ex illo primæ ad Corinth. 13. vers. 13. *Nunc, id est in hac vitâ, ut communi- ter intelligitur, manent Fides, Spes, Charitas:* hæc verò major ibi dicitur, quia nunquam exci- dit, etiam si alia evacuentur, ut docent Patres citati cum Glossâ ibidem, & S. Augustino Ser- mone 53. de Tempore, ubi sic ait: *Ideo Charitas major Fide & Spe, ab Apostolo dicitur, quia illis recedentibus, ipsa sola manebit.*

III. *Hoc ipsum quoad habi- tum Spei ex sacris Literis ostenditur.*

Dices D. Paulum & Patres non de habitibus loqui, sed de actibus harum virtutum, & spe- ciatim de actu sperandi gloriam animæ, hæc enim est, quæ habetur & videtur, & ita non speratur, quæ autem non habentur, sperari possunt. Propter hoc rectè advertit Vasquez excessisse in cen- surâ Carthusianum, dum ex locis citatis dicit no- stram sententiam esse omnino certam, & de Fide.

IV. *Respondet aliqui Apo- stolum, non de habitibus loqui, sed de actibus.*

Contra tamen hanc solutionem est primò, quia absolutè & universaliter illud asserit Apo- stolus, si autem de actu tantum hoc intelligen- dum sit, verificari non posset respectu parvulo- rum, qui suscepti per baptismum habitibus ante usum rationis translati sunt ad beatitudinem: ut igitur universale sit illud dictum Divi Pauli, in parvulis saltem intelligendum erit de habitibus, cum non fuerint capaces actuum, ergo in adul- tis etiam, quia eadem est in utrisque ratio. Sec- undò, quia verbum *manet*, propriè significat donum habituale per modum permanentis, non verò per modum actus transeuntis. Deinde dicit illas tres virtutes nunc manere, Charitatem verò nunquam excidere. Quod si de actibus sit sermo, verificari in rigore propriè non potest, cum actus illarum virtutum in hac vitâ non semper manent, atque adeo nec de Charitate veri- ficari poterit, quod nunquam excidat, cum il- lius actus sæpè non existat, sed interrumpatur ac corrumpatur.

V. *Est contra, hoc enim in parvulis saltem in- telligendum est de habi- tibus.*

Aliunde ostenditur dictum illud D. Pauli non esse ac- cipendum de actibus.

Urgebis: Habitum etiam harum virtutum in hac vitâ sæpè corrumpi in peccatoribus, & infi- delibus, & tamen dicuntur manere, ergo hoc non obstante intelligendum illud est de actibus. Contra: Prædicti namque habitus in iustis, qui nunquam in Ecclesiâ deerunt, semper manent, & in eis nunquam excidit Charitas, neque in hac vitâ, neque sequente, atque ita absolutè in ri- gore verificantur verba Divi Pauli, de habitibus in hominibus iustis, eo sensu, quo in omnium sententiâ

VI. *Dicitur, ha- bitum etiam virtutum habitus sapè in hac vitâ corrumpuntur.*